

Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova

Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți

Facultatea de Științe Reale, Economice și ale Mediului

Catedra de științe economice

CURRICULUM

la modulul

BAZELE ACTIVITĂȚII BANCARE. POLITICI FINANCIARE ALE ÎNTREPRINDERII

Ciclul I, studii superioare de licență

Codul și denumirea domeniului general de studiu: 041 Științe economice

Codul și denumirea domeniului de formare profesională: 0411 Contabilitate

Codul și denumirea specialității: 0411.1 Contabilitate

Forma de organizare a învățământului superior: învățământ cu frecvență redusă

Autori:

conf. univ., dr. Victoria POSTOLACHE

asist. univ. Ianina CAZAC

BĂLȚI, 2024

Discutat și aprobat la ședința Catedrei de științe economice

Procesul-verbal nr. 6 din 16.02.2024

Șefa Catedrei de științe economice

conf. univ., dr. Carolina TCACI

Analizat și recomandat la ședința Comisiei metodice a Facultății de Științe Reale, Economice și ale Mediului.

Procesul-verbal nr. 5 din 27.03.2024

Președintele Comisiei metodice al Consiliului Facultății de Științe Reale, Economice și ale Mediului

conf. univ., dr. Lidia POPOV

Discutat și aprobat la ședința Consiliului Facultății de Științe Reale, Economice și ale Mediului

Procesul-verbal nr. 7 din 28.03.2024

Decana Facultății de Științe Reale, Economice și ale Mediului

 conf. univ., dr. Ina CIOBANU

Informații de identificare a modului

Facultatea: Științe Reale, Economice și ale Mediului

Catedra: Științe economice

Codul și denumirea domeniului general de studiu: 041 Științe economice

Codul și denumirea domeniului de formare profesională la ciclul I: 0411 Contabilitate

Codul și denumirea specialității: 0411.1 Contabilitate

Administrarea modului

Codul modului	Nr. de credite ECTS	Total ore	Repartizarea orelor				Forma de evaluare	Limba de predare
			Curs	Seminar	Laborator	Lucrul individual al studentului		
S.05.O.050	7	210	18	12	12	168	Examen	Română

Anul de studii și semestrul în care se studiază: Anul III, Semestrul 5

Forma de organizare a învățământului: Cu frecvență redusă

Regimul modului: Obligatoriu

Categoria formativă: De specialitate

Informații referitoare la cadrele didactice

Victoria POSTOLACHE, doctor în științe economice, conferențiară universitară, absolventă a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, specialitatea „Contabilitate și audit”, doctorat specialitatea „Finanțe” la Academia de Studii Economice din Moldova.

Domeniul de interes științific: Activitate bancară, control financiar, fiscalitate, finanțe publice și private.

Biroul: Catedra de științe economice.

E-mail: victoria.postolache@usarb.md.

Ziua de consultații: Miercuri, 15:00 – 16:30. Consultațiile se oferă față în față, pe poșta electronică, prin videoconferință (aplicația Google Meet, Zoom etc.).

Ianina CAZAC, asistentă universitară, absolventă a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, specialitatea „Finanțe și contabilitatea firmei”.

Domeniul de interes științific: Activitate investițională, finanțe publice și private, piața de capital etc.

Biroul: Catedra de științe economice.

E-mail: kazak.yanina@mail.ru.

Ziua de consultații: Miercuri, 15:00 – 16:30. Consultațiile se oferă față în față, pe poșta electronică, prin videoconferință (aplicația Google Meet, Zoom etc.).

Integrarea unităților de curs din componența modulului în programul de studii

Modulul *Bazele activității bancare. Politici financiare ale întreprinderii* este compus din 2 unități de curs.

Unitatea de curs *Bazele activității bancare* își propune abordarea și aprofundarea aspectelor legate de rolul băncilor în economie, locul acestora în intermedierea financiară și restructurarea bancară. Prin instituțiile sale, sistemul bancar asigură acumularea și redistribuirea resurselor financiare, devenind astfel un intermediar financiar. Studierea unității de curs *Bazele activității bancare* presupune cunoașterea termenilor cheie de la unitățile de curs *Principiile economiei de piață și Monedă și credit*.

Unitatea de curs *Politici financiare ale întreprinderii* are ca scop obținerea de cunoștințe teoretice și practice în domeniul gestiunii resurselor financiare la diferite niveluri în vederea implementării unei politici financiare eficiente. Implementarea unei politici financiare eficiente depinde de alegerea instrumentelor, metodelor și abordărilor existente care sunt utilizate în managementul resurselor financiare, care asigură relația politicii financiare cu finanțele, sistemul monetar, managementul financiar, contabilitate, drept, statistică, matematică, informatică și alte discipline funcționale.

Studierea cursului respectiv permite studentului de a acumula cunoștințele necesare pentru a corespunde cerințelor atribuite unui specialist în domeniul finanțelor.

Exigențe și competențe prealabile

Pentru buna însușire a unităților de curs din componența modulului, studentul trebuie să demonstreze:

- cunoașterea și perceperea conceptelor din domeniul activității bancare precum: bani, bancă, bancă centrală acumulate la unitatea de curs *Principiile economiei de piață*;
- descrierea etapelor de apariție și dezvoltare a băncilor, tipurilor de bănci existente acumulate la unitatea de curs *Monedă și credit*;
- cunoașterea principalelor concepte și teorii din domeniul economiei și finanțelor întreprinderii;
- dezvoltarea abilităților în vederea elaborării de analize și studii în domeniu.

Competențe profesionale și transversale dezvoltate în cadrul unităților de curs din componența modului

Prin conținutul său și activitățile de învățare a studenților, unitățile de curs din componența modului *Bazele activității bancare. Politici financiare ale întreprinderii* contribuie la dezvoltarea următoarelor competențe profesionale și transversale necesare viitorului specialist din domeniul economic:

Competențe profesionale:

CP1. Operarea cu fundamentele științifice ale economiei și ale contabilității, precum și utilizarea acestor noțiuni în comunicarea profesională.

CP5. Proiectarea activităților proprii ale specialistului în domeniu, utilizând cunoștințele acumulate în studierea unităților de curs fundamentale și de specialitate.

CP6. Prelucrarea datelor/informațiilor, analiza și interpretarea lor.

Competențe transversale:

CT3. Valorificarea principiului de perfecționare continuă, utilizarea oportunităților de formare continuă, a instrumentelor și a resurselor de învățare pentru dezvoltarea profesională și personală.

Finalitățile unităților de curs din componența modului

Rezultatele învățării unităților de curs din componența modului *Bazele activității bancare. Politici financiare ale întreprinderii* reprezintă un sistem integrat de *cunoștințe*, care denotă că la finalizarea studierii unităților de curs studentul va fi capabil:

- să aplice prevederile cadrului normativ specific activității bancare din Republica Moldova;
- să analizeze particularitățile sistemului bancar național în comparație cu cel internațional;
- să evalueze activitatea băncii în funcție de indicatorii economico-financiar;
- să selecteze datele privind activitatea bancară utilizând diverse baze de date;
- să determine nivelul de rentabilitate și nivelul riscului portofoliului de active financiare;
- să determine sursele de plată, mărimea, forma și periodicitatea plății dividendelor conform politicii de dividend promovate la întreprindere;
- să determine costul diferitelor surse de finanțare în vederea alegerii variantei optime în cadrul fundamentării dublei decizii de investire-finanțare.

Conținutul unităților de curs din componența modului: Bazele activității bancare

Nr. d/o	Tematica	Nr. de ore		
		Curs	Seminar	Laborator
1.	<p align="center">Tema 1. Organizarea activității bancare</p> 1.1. Definiția și specificul activității băncii în economia de piață. 1.2. Tipologia băncilor în sistemul bancar. 1.3. Funcțiile băncii și operațiunile ei. 1.4. Securitatea activității bancare.	1	1	-
2.	<p align="center">Tema 2. Banca comercială – veriga primară a sistemului bancar</p> 2.1. Particularități ale sistemului bancar național. 2.2. Acordarea licenței băncilor în Republica Moldova. 2.3. Structura organizatorică și atribuțiile organelor de administrare a băncii. 2.4. Guvernanța corporativă în cadrul băncii. 2.5. Modelul de afaceri în cadrul băncii.	1	1	-
3.	<p align="center">Tema 3. Importanța resurselor proprii pentru instituțiile bancare</p> 3.1. Conceptul și structura instrumentelor de capital. 3.2. Funcțiile și necesitatea elementelor de fonduri proprii. 3.3. Elementele constitutive ale instrumentelor de capital. 3.4. Cerințe generale de fonduri proprii și de capital. 3.5. Procesul intern de evaluare a adecvării capitalului la riscuri (ICAAP).	1	1	1
4.	<p align="center">Tema 4. Resursele atrase ale băncilor comerciale</p> 4.1. Componența resurselor atrase de bancă. 4.2. Rolul și criteriile de clasificare a depozitelor. 4.3. Costul depozitelor bancare. 4.4. Categoriile de resurse bancare nedepozitare. 4.5. Resurse nedepozitare achiziționate de la Banca Centrală. 4.6. Garantarea depozitelor în sistemul bancar autohton.	1	1	1
5.	<p align="center">Tema 5. Operațiunile active ale băncilor comerciale</p> 5.1. Definiția și clasificarea operațiunilor bancare active. 5.2. Creditele bancare – pilonul fundamental al activității băncii. 5.3. Criterii de clasificare a creditelor în activitatea bancară. 5.4. Costurile aferente creditului bancar. 5.5. Elementele definiției ale plasamentelor bancare.	1	-	1
Evaluarea periodică		-	-	-
6.	<p align="center">Tema 6. Operațiunile de comisionare și conexe</p> 6.1. Servicii de consultare prestate de bănci. 6.2. Serviciile băncii comerciale pe piața valorilor mobiliare. 6.3. Definiția, structura și reglementarea operațiunilor valutare ale băncii. 6.4. Caracteristica operațiunilor conexe ale băncilor. 6.5. Leasing – noțiune și particularități. 6.6. Factoring – definiție și structură. 6.7. Private Banking – viitorul activității bancare.	-	1	-

Nr. d/o	Tematica	Nr. de ore		
		Curs	Seminar	Laborator
7.	Tema 7. Caracteristica și efectuarea decontărilor bancare 7.1. Modul de organizare a decontărilor bancare. 7.2. Organizarea și desfășurarea operațiunilor de casă. 7.3. Efectuarea decontărilor interbancare. 7.4. Deservirea bancară la distanță.	1	-	-
8.	Tema 8. Eficiența activității bancare 8.1. Definiția și structura veniturilor bancare. 8.2. Esența și clasificarea cheltuielilor bancare. 8.3. Caracterizarea indicatorilor de performanță bancară. 8.4. Evaluarea performanțelor bancare prin rating.	1	1	1
9.	Tema 9. Riscurile în activitatea bancară 9.1. Conceptul de risc bancar. 9.2. Tipologia riscurilor bancare în Republica Moldova. 9.3. Instrumente și tehnici de monitorizare a riscurilor bancare. 9.4. Simularea de criză - tehnică de administrare a riscurilor bancare.	1	-	-
10.	Tema 10. Controlul bancar intern: esență, tipologie, mecanism 10.1. Definiția controlului bancar intern. 10.2. Mecanismul de control intern. 10.3. Cerințe privind activitățile și procedeele de control intern.	1	-	-
11.	Tema 11. Lichiditatea instituțiilor bancare 11.1. Definiția și modul de reglementare a lichidității bancare. 11.2. Necesitatea în resurse lichide: metoda de apreciere, surse, structura. 11.3. Necesitatea constituirii rezervelor minime obligatorii. 11.4. Principiile de gestiune a lichidității bancare.	1	-	1
12.	Tema 12. Supravegherea activității bancare. Procedura de retragere a licenței instituțiilor bancare 12.1. Definiția, principiile și importanța supravegherii bancare. 12.2. Restricțiile privind activitatea băncii. 12.3. Suspendarea activității bancare: cauze și mecanisme de efectuare. 12.4. Esența și importanța redresării bancare. 12.5. Intervenția timpurie în bancă. 12.6. Măsuri de rezoluție bancară. 12.7. Încetarea activității băncii, retragerea licenței	1	-	-
13.	Tema 13. Tendințe în activitatea sistemelor bancare contemporane 13.1. Competiția în activitatea bancară. 13.2. Caracteristici și indicatori de apreciere a dezvoltării activității bancare. 13.3. Inovațiile în activitatea bancară. 13.4. Internaționalizarea activității bancare.	1	-	-
Total		12	6	6

Conținutul unităților de curs din componența modului:

Politici financiare ale întreprinderii

Nr. d/o	Tematica	Nr. de ore		
		Curs	Seminar	Laborator
1.	<p align="center">Tema 1. Prevederi generale și obiective ale dezvoltării politicii financiare a întreprinderii</p> <p>1.1. Conceptul de politica financiară a întreprinderii și semnificația sa în dezvoltarea întreprinderii. 1.2. Obiectul, subiectul și sarcinile politicii financiare a întreprinderii. 1.3. Tipuri de politică financiară a întreprinderii. 1.4. Principii de bază ale formării politicii financiare a întreprinderii. 1.5. Instrumentele și funcțiile politicii financiare a întreprinderii. 1.6. Baza informațională aferentă politicii financiare. 1.7. Politica financiară a întreprinderii și alte discipline funcționale.</p>	2	2	-
2.	<p align="center">Tema 2. Politica investițională a întreprinderii</p> <p>2.1. Esența și conținutul politicii de investiții. 2.2. Tipologia investițiilor. Investiții reale (productive). 2.3. Elemente financiare ale proiectelor investiționale. 2.4. Procesul de decizie privind alegerea unui proiect investițional. 2.5. Criterii simple de evaluare a proiectelor investiționale. 2.6. Conținutul și cauzele dezinvestirii. 2.7. Particularitățile fundamentale ale deciziei de dezinvestire și de reinvestire.</p>	-	1	-
3.	<p align="center">Tema 3. Politica investițională în active financiare a întreprinderii</p> <p>3.1. Esența și formele investițiilor financiare la întreprindere. 3.2. Caracteristicile activelor financiare incluse în portofoliul de investiții. 3.3. Acțiunile investitorului în vederea formării portofoliului de active financiare. 3.4. Politica de gestiune a portofoliului de active financiare. 3.5. Rentabilitatea și riscul portofoliului de active financiare.</p>	-	1	1
4.	<p align="center">Tema 4. Politica de dividend</p> <p>4.1. Conceptul și teoriile privind politica de dividende. 4.2. Tipurile politicii de dividende. 4.3. Factorii care determină politica de dividende. 4.4. Forme și proceduri pentru plata dividendelor. 4.5. Indicatorii financiari de eficiență a politicii de dividende.</p>	-	1	-
	Evaluare periodică	-	-	1
5.	<p align="center">Tema 5. Politica de finanțare a întreprinderii</p> <p>5.1. Esența și componența surselor de finanțare. 5.2. Procesul decizional privind finanțarea activității. 5.3. Politica de autofinanțare a activității întreprinderii. 5.4. Particularitățile politicii de finanțare a activității pe termen lung. 5.5. Leasingul formă indirectă de finanțare a activității pe termen lung.</p>	2	-	2

Nr. d/o	Tematica	Nr. de ore		
		Curs	Seminar	Laborator
	5.6. Costul capitalului - principalul criteriu de alegere a modului de finanțare a întreprinderii.			
6.	Tema 6. Politica de finanțare a activității curente a întreprinderii 6.1. Definierea și principiile de finanțare a activității curente a întreprinderii. 6.2. Sursele de finanțare a activității curente a întreprinderii. 6.3. Definierea și importanța politicii financiare de gestiune a activelor circulante. 6.4. Politica financiară de gestiune a stocurilor. 6.5. Politica financiară de gestiune a creanțelor. 6.6. Politica financiară de gestiune a mijloacelor bănești.	2	-	2
7.	Tema 7. Bugetarea ca instrument de planificare financiară 7.1. Esența conceptului de bugetare. 7.2. Rolul și locul bugetării în planificarea financiară. 7.3. Organizarea bugetării la întreprindere. 7.4. Tipologia bugetelor elaborate la întreprindere.	-	1	-
Total		6	6	6

Strategii de predare și învățare

Pe parcursul studierii modului *Bazele activității bancare. Politici financiare ale întreprinderii* se vor utiliza următoarele strategii de predare și de învățare centrate pe student: instruire diferențiată, instruire adaptivă, tehnici de dezvoltare a gândirii critice, prelegerea bazată pe 3 „C” (claritate, creativitate, concretizare), seminarul cu utilizarea mesei rotunde, seminar cu folosirea metodei analizei situațiilor concrete, metode intuitive de învățare creativă (brainstorming, discuție Panel, problematizarea, metoda cazului).

Pentru asigurarea realizării strategiilor didactice menționate se vor utiliza suportul de curs, cursul de instruire pe platforma de învățare MOODLE, prezentările elaborate în aplicația PowerPoint, consultații individuale.

Activități de lucru individual al studentului

Activitatea individuală la modulul *Bazele activității bancare. Politici financiare ale întreprinderii* este o componentă obligatorie a activității de instruire și include studiul după manualele recomandate și suportul de curs oferit de către titularul cursului. Repartizarea orelor pentru activitățile de lucru individual (total 168 ore, inclusiv 96 de ore *Bazele activității bancare* și 72 de ore *Politici financiare ale întreprinderii*) este prezentată în tabelele de mai jos.

Unitatea de curs Bazele activității bancare

Nr. d/o	Tipul activității	Nr. ore
1.	Studierea surselor bibliografice obligatorii și conspectelor temelor unității de curs, elaborate de cadrul didactic	20
2.	Studierea cadrului legal referitor la activitatea bancară	10
3.	Elaborarea unui referat pe o temă selectată din lista de subiecte ale referatelor (L_1)	22
4.	Realizarea sarcinilor individuale (L_2)	22
5.	Pregătirea pentru evaluarea finală (examen)	22
Total		96

Sarcinile din compartimentul lucrului individual se realizează de către toți studenții pentru lecțiile ce corespund tematicii respectivelor însărcinări. Aprecierea lucrului individual se efectuează prin verificarea sintezelor materialului studiat individual, inițierea discuțiilor de grup cu studenții pe tematica lucrului individual, interogarea studenților, simularea unor situații practice, soluționarea cărora necesită aplicarea legislației în domeniul activității bancare și a finanțelor private, verificarea studiilor de caz individuale ale studenților etc.

Studentul va prezenta următoarele sarcini individuale la unitatea de curs *Bazele activității bancare*:

1. Referat, la una din temele propuse de cadrul didactic sau de către student (L_1);
2. Realizarea sarcinilor individuale propuse de către cadrul didactic (L_2).

Nota/media pentru lucrul individual (L_i) se calculează în baza formulei:

$$L_i = \frac{L_1 + L_2}{2}$$

Unitatea de curs Politici financiare ale întreprinderii

Nr. d/o	Tipul activității	Nr. ore
1.	Studierea surselor bibliografice obligatorii și conspectelor temelor unității de curs, elaborate de cadrul didactic	18
2.	Realizarea hărților conceptuale și explicarea conceptelor cheie (L_1)	18
3.	Realizarea sarcinilor individuale (L_2)	18
4.	Pregătirea pentru evaluarea finală (examen)	18
Total		72

Pentru unitatea de curs *Politici financiare ale întreprinderii*, studentul va prezenta:

1. Hărțile conceptuale la temele unității de curs și conceptele de bază (L_1);
2. Realizarea sarcinilor individuale propuse de către cadrul didactic (L_2).

Nota/media pentru lucrul individual (L_i) se calculează în baza formulei:

$$L_i = \frac{L_1 + L_2}{2}$$

La elaborarea referatului studenții urmează să respecte următoarele cerințe:

1. Volumul textului referatului, inclusiv resursele informaționale, urmează să cuprindă: minim 8 pagini, maxim 15 pagini. Cerințe de tehnoredactare: formatul hârtiei A4, parametrii paginii: 3 cm – stânga, 2 cm – sus, 2 cm – jos, 1.5 cm – dreapta, fontul Times New Roman, mărimea caracterelor 12 pt, spațiul dintre rânduri 1.5, numerotarea paginilor în subsol, alinierea la centru.

2. Toate tabelele referatului trebuie să dispună de trimitere în textul lucrării. Figura, schema sau diagrama este numerotată și urmată de titlu care descrie conținutul acesteia, care se indică la mijlocul tabelului, fontul Times New Roman, mărimea 11 pt, fără semn de punctuație la sfârșit, intervalul dintre rânduri în tabel 1.15.

3. Referatul este o lucrare de dimensiuni mici sau medii care include studiul unui fenomen sau proces social, economic, întocmit pe baza unor cercetări bibliografice, a unor studii cazuistice sau experimentale în baza prelucrării unor date statistice.

Un referat va include următoarele compartimente:

- foaia de titlu;
- cuprinsul automat;
- introducerea;
- abordarea temei cercetate, descriindu-se stadiul actual al cercetărilor din domeniul din care face parte tema investigată, dezvoltarea studiului temei analizate;
- concluziile, opiniile personale și direcțiile ulterioare posibile de cercetare referitoare la tema abordată;
- referințe bibliografice;
- anexe.

Referatul va fi analizat din punct de vedere al profesionalismului cu care a fost executat. Cadrul didactic va evalua conținutul referatului și prezentarea acestuia (acuratețe, ortografie, exprimare, formatare).

Referatul urmează a fi prezentat de student în ultima săptămână de studii din cadrul semestrului.

Tematica referatelor pentru unitatea de curs Bazele activității bancare

1. Evoluția sistemului bancar al SUA.
2. Evoluția sistemului bancar al Japoniei.
3. Evoluția sistemului bancar al Marii Britanii.
4. Evoluția sistemului bancar al Franței.
5. Evoluția sistemului bancar al României.
6. Evoluția sistemului bancar al Federației Ruse.

7. Evoluția sistemului bancar islamic.
8. Evoluția sistemului bancar al Chinei.
9. Evoluția sistemului bancar din Canada.
10. Evoluția sistemului bancar din Austria, Danemarca și Norvegia.
11. Evoluția sistemului bancar din Germania.
12. Evoluția sistemului bancar din Olanda, Italia și Spania.
13. Evoluția sistemului bancar din Bulgaria, Cehia și Polonia.
14. Istoria fondării, organizarea și activitatea BC „Moldova Agroidbank” SA.
15. Istoria fondării, organizarea și activitatea BC „Energbank” SA.
16. Istoria fondării, organizarea și activitatea BC „Moldindconbank” SA.
17. Istoria fondării, organizarea și activitatea BC „FinComBank” SA.
18. Istoria fondării, organizarea și activitatea BC „Victoriabank” SA.
19. Istoria fondării, organizarea și activitatea BC „Comerțbank” SA.
20. Istoria fondării, organizarea și activitatea BC „EuroCreditBank” SA.
21. Istoria fondării, organizarea și activitatea băncii comerciale „OTP Bank” SA.
22. Tipurile de carduri utilizate în sistemul bancar al Republicii Moldova.
23. Serviciile VIP prestate de băncile Republicii Moldova.
24. Activitatea companiei de rating Moody.
25. Funcționarea companiei de rating Fitch și Standard and Poors.
26. Natura și metodele de prevenire a falimentului bancar.
27. Politica de creditare a băncii comerciale.
28. Rolul BNM în reglementarea activității bancare.
29. Cauzele și formele de manifestare a crizei bancare.
30. Tendințe în activitatea sistemelor bancare contemporane.
31. Inovațiile în activitatea bancară.
32. Organizarea și funcțiile Băncii Naționale a Moldovei.
33. Sistemul de garantare a depozitelor în Uniunea Europeană.
34. Politica de atragere a resurselor de depozit.

Evaluarea

Evaluarea studenților se realizează în corespundere cu Regulamentul de organizare a studiilor superioare de licență (Ciclul I) în Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți și cu Regulamentul-cadru privind evaluarea cunoștințelor studenților, obținute în procesul de formare și a rezultatelor academice ale studenților în Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți.

Evaluarea curentă presupune implicarea studenților în cadrul discuțiilor, dezbaterilor,

exercițiilor de reflecție promovate la orele de seminar și testelor în formă scrisă (fiecare student trebuie să acumuleze minim 7 note per modul). Studentul este apreciat cu câte o notă la minimum 7 teme aleatoare din cele 20 teme propuse spre studiere.

La final, studentul va obține media evaluării curente (E_c), formată din notele obținute în cadrul unităților de curs.

În conformitate cu prevederile Regulamentului de organizare a studiilor superioare de licență (Ciclul I) și integrate, aprobat prin ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 1625 din 12.12.2019¹ studenții, obligatoriu, vor susține o probă de evaluare periodică prin care se urmărește estimarea situației intermediare a reușitei studentului. Evaluarea periodică se va promova sub formă de test scris, incluzând diferite categorii de itemi.

Studenții care absentează și cei care obțin o notă mai mică decât 5, vor avea posibilitatea să susțină repetat testul de evaluare periodică.

De asemenea, studenții vor fi evaluați în baza realizării lucrului individual (L_i) care este prezentat de către student în ultima săptămână de studii din cadrul semestrului. Însărcinările pentru studiul individual se regăsesc în compartimentul *Activități de lucru individual al studentului*.

Nota semestrială (N_s) se calculează ca media aritmetică dintre următoarele trei componente:

- a) media notelor obținute la evaluările curente (E_c);
- b) nota obținută în cadrul evaluării periodice (E_p);
- c) nota/media pentru lucrul individual (L_i).

$$N_s = \frac{E_c + E_p + L_i}{3}$$

La examinarea finală sunt admiși doar studenții care întrunesc următoarele condiții:

- nota medie a evaluărilor curente E_c este de cel puțin 5.00;
- nota evaluării periodice E_p este de cel puțin 5.00;
- media pentru activitatea de lucru individual L_i este de cel puțin 5.00.

Evaluarea finală se realizează sub formă de examen scris. Nota finală se calculează conform formulei:

$$N_f = N_s \times 0.5 + N_e \times 0.5,$$

unde N_f – nota finală; N_s – nota semestrială; N_e – nota de la examen.

¹ Regulamentul de organizare a studiilor superioare de licență (ciclul I) și integrate, aprobat prin ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 1625 din 12.12.2019.
Disponibil: https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordinul_nr_1625_din_12.12.2019.pdf

Subiectele pentru evaluarea finală

1. Definirea și specificul activității băncii în economia de piață.
2. Tipologia băncilor în sistemul bancar.
3. Funcțiile băncii și operațiunile ei.
4. Particularități ale sistemului bancar național.
5. Acordarea licenței băncilor în Republica Moldova.
6. Structura organizatorică și atribuțiile organelor de administrare a băncii.
7. Modelul de afaceri în cadrul băncii.
8. Conceptul și structura instrumentelor de capital.
9. Funcțiile și necesitatea elementelor de fonduri proprii.
10. Elementele constitutive ale instrumentelor de capital.
11. Componența resurselor atrase de bancă.
12. Rolul și criteriile de clasificare a depozitelor.
13. Costul depozitelor bancare.
14. Categoriile de resurse bancare nedepozitare.
15. Garantarea depozitelor în sistemul bancar autohton.
16. Definirea și clasificarea operațiunilor bancare active.
17. Creditele bancare – pilonul fundamental al activității băncii.
18. Criterii de clasificare a creditelor în activitatea bancară.
19. Costurile aferente creditului bancar.
20. Definirea, structura și reglementarea operațiunilor valutare ale băncii.
21. Caracteristica operațiunilor conexe ale băncilor.
22. Private Banking – viitorul activității bancare.
23. Modul de organizare a decontărilor bancare.
24. Organizarea și desfășurarea operațiunilor de casă.
25. Deservirea bancară la distanță.
26. Definirea și structura veniturilor bancare.
27. Esența și clasificarea cheltuielilor bancare.
28. Conceptul de risc bancar.
29. Tipologia riscurilor bancare în Republica Moldova
30. Instrumente și tehnici de monitorizare a riscurilor bancare.
31. Definirea controlului bancar intern.
32. Mecanismul de control intern.
33. Definirea și modul de reglementare a lichidității bancare.
34. Necesitatea în resurse lichide: metoda de apreciere, surse, structura.

35. Definierea, principiile și importanța supravegherii bancare.
36. Intervenția timpurie în bancă.
37. Măsuri de rezoluție bancară.
38. Încetarea activității băncii, retragerea licenței.
39. Competiția în activitatea bancară.
40. Inovațiile în activitatea bancară.
41. Internaționalizarea activității bancare.
42. Conceptul de politica financiară a întreprinderii și semnificația sa în dezvoltarea întreprinderii.
43. Obiectul, subiectul și sarcinile politicii financiare a întreprinderii.
44. Tipuri de politică financiară a întreprinderii.
45. Principii de bază ale formării politicii financiare a întreprinderii.
46. Instrumentele și funcțiile politicii financiare a întreprinderii.
47. Baza informațională aferentă politicii financiare.
48. Esența și conținutul politicii de investiții.
49. Tipologia investițiilor. Investiții reale (productive).
50. Elemente financiare ale proiectelor investiționale.
51. Procesul de decizie privind alegerea unui proiect investițional.
52. Criterii simple de evaluare a proiectelor investiționale.
53. Conținutul și cauzele dezinvestirii.
54. Particularitățile fundamentale ale deciziei de dezinvestire și de reinvestire.
55. Esența și formele investițiilor financiare la întreprindere.
56. Caracteristicile activelor financiare incluse în portofoliul de investiții.
57. Acțiunile investitorului în vederea formării portofoliului de active financiare.
58. Politica de gestiune a portofoliului de active financiare.
59. Rentabilitatea și riscul portofoliului de active financiare.
60. Conceptul și teoriile privind politica de dividende.
61. Tipurile politicii de dividende.
62. Factorii care determină politica de dividende.
63. Forme și proceduri pentru plata dividendelor.
64. Indicatorii financiari de eficiență a politicii de dividende.
65. Esența și componența surselor de finanțare.
66. Procesul decizional privind finanțarea activității.
67. Politica de autofinanțare a activității întreprinderii.
68. Particularitățile politicii de finanțare a activității pe termen lung.

69. Leasingul formă indirectă de finanțare a activității pe termen lung.
70. Costul capitalului - principalul criteriu de alegere a modului de finanțare a întreprinderii.
71. Definirea și principiile de finanțare a activității curente a întreprinderii.
72. Sursele de finanțare a activității curente a întreprinderii.
73. Definirea și importanța politicii financiare de gestiune a activelor circulante.
74. Politica financiară de gestiune a stocurilor.
75. Politica financiară de gestiune a creanțelor.
76. Politica financiară de gestiune a mijloacelor bănești.
77. Esența conceptului de bugetare.
78. Rolul și locul bugetării în planificarea financiară.
79. Organizarea bugetării la întreprindere.
80. Tipologia bugetelor elaborate la întreprindere.

Model de test de evaluare periodică la unitatea de curs Bazele activității bancare

1. Stabiliți dacă este adevărată sau falsă afirmația (A sau F): (10 puncte)

Banca este constituită ca societate cu răspundere limitată.	
Funcția de depozit prevede efectuarea operațiunilor de atragere a resurselor financiare.	
Capitalul bancar este element bilanțier.	
Operațiunile de depozit nu trebuie să fie diverse și efectuate de persoane diferite.	
Acțiunile preferențiale nu dau dreptul la vot.	
Creditul reprezintă angajamentul de a acorda bani ca împrumut.	
Pentru bancă este convenabilă dobânda fixă la operațiunile de acordare a resurselor financiare.	
Organul executiv al băncii poate fi organizat colegial.	
Sistemul bancar național este format din 2 niveluri.	
Securitatea activității bancare nu ar trebui să fie realizată la toate nivelurile.	

2. Bifați secvențele corecte:

Depozitul este..... (1 punct)

- un produs bancar ce combină caracteristicile unui cont curent cu cele ale unui depozit;
- nemodificat într-o anumită perioadă de timp sau poate suferi modificări de la o zi la alta;
- forma de exprimare a relațiilor dintre bancă și client în vederea oferirii băncii comerciale de către cei din urmă a mijloacelor bănești în folosire temporară.

Operațiunile bancare accesorii: (1 punct)

- În cursul lor nu se asigură o prestare de servicii;
- Se realizează funcționarea băncii;
- Banca nu este nici creditoare nici debitoare.

Trăsăturile creditului bancar sunt: (2 puncte)

- concurența;
- dobânda;
- tendințele ratei dobânzii și inflației;
- scadența.

Sistemul bancar este compus din: (1 punct)

- BNM;
- BNM și CNFP;
- BNM și banca comercială;
- Banca comercială.

3. Atribuiți noțiunile conform conținutului lor (8 puncte)

Nr. d/o	Noțiunea	Conținut
1.	Gestiunea centralizată	banca este o componentă a unei companii financiare mari
2.	Băncile comerciale	sunt acelea prin care se realizează funcționarea proprie a băncii, adică funcția de intermediar în operațiunile de credit fie că se acționează pentru a aduna economiile.
3.	Contul de economii	limitarea absolută în drepturi de decizie a filialelor cu stabilirea setului de probleme asupra căruia filiala poate acționa independent.
4.	Depozite la vedere	se plătește lunar, este inclus în rata lunară a creditului și se calculează ca procent din soldul curent al creditului.
5.	Holdingu bancar	se pot efectua retrageri oricând, dar atunci când soldul scade sub nivelul minim stabilit se obține dobânda la vedere.
6.	Operațiunile bancare fundamentale	reprezintă suma beneficiului acumulat ce rămâne în posesia băncii după repartizarea profitului realizat în cadrul exercițiului de gestiune.
7.	Comision de administrare credit	depunătorii pot dispune oricând utilizarea lor sub forma plăților sau retragerilor din cont.
8.	Beneficiul nerepartizat	asigură circulația fluxului de numerar a întreprinderilor din sectorul real al economiei și al populației.

4. Enumerați factorii securității economice a sectorului bancar. (3 puncte)

5. Problemă (4 puncte)

Analizați evoluția capitalului bancar propriu după componente, utilizând datele prezentate de BC „MoldInvest” SA (multiplicatorul capitalului, indicatorii de analiză a riscului de capital).

Active		Pasive	
Tipul	N_0	Tipul	N_0
Active financiare deținute pentru tranzacționare	-	Depozite la vedere	1340798
Active financiare disponibile pentru vânzare	358776	Capital propriu	904943
Credite și avansuri	2835456	Depozite la termen	740799
Total Activ	4112536	Total pasiv	4112536

6. Problemă (6 puncte)

Conform informației prezentate de BC „MoldInvest” SA evaluați costul resurselor atrase:

- volumul depozitelor la termen cu scadența 3 luni – 9532441 lei cu rd de 9,6%;
- volumul depozitelor la termen cu scadența 6 luni – 11005772 lei cu rd de 9,8%;
- volumul depozitelor la termen cu scadența 12 luni – 19255634 lei cu rd de 10,0%;

Calculați rata medie a dobânzii plătită pentru o unitate monetară de capital atras.

7. Continuați fraza: (8 puncte)

BNM reprezintă
Depozitul bancar reprezintă
Banca comercială reprezintă
Capitalul bancar reprezintă

Baremul de notare

Nota	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Puncte	7	8	9-15	16-18	19-23	24-29	30-35	36-40	41-43	44

Model de test de evaluare periodică la unitatea de curs Politici financiare ale întreprinderii

1. Stabiliți dacă este adevărată afirmația: (5 puncte)

Politica financiară reprezintă o componentă a politicii financiare generale a întreprinderii.	
Decizia de dezinvestire presupune valorificarea prin vânzare a unei părți din activele imobilizate.	
Decizia de finanțare este asumată de acționari.	
Capacitatea de autofinanțare reflectă forța financiară a unei întreprinderi.	
Deciziile de execuție au rolul de a îndeplini obiectivele din bilanțul contabil.	

2. Bifați secvențele corecte: (8 puncte)

Procesul de evaluare poate fi definit ca:

- operațiune de determinare a rentabilității financiare;
- operațiunea de a aprecia, a stabili valoarea, prețul, numărul, de a calcula;
- operațiune de apreciere a riscului.

Factorii ce influențează asupra politicii financiare pot fi grupați astfel:

acționarii, asociații, salariații, creditorii și împrumutătorii, precum și politica monetar-creditară și bugetar-fiscală a statului;

- acționarii, salariații, furnizorii, clienții, conducerea, creditorii și împrumutătorii;
- politica bugetară a statului, politica fiscală și politica monetar-creditară.

Principalele aspecte ale informării financiare eficiente sunt:

- organizarea evidenței contabile și financiare, organizarea evidenței fiscale, asigurarea

integrității patrimoniului;

organizarea evidenței contabile, stabilirea tabloului de bord al conducerii și identificarea activelor;

organizarea sistemului de indicatori, efectuarea analizei financiare și a gestiunii financiare;

analiza financiară, efectuarea diagnosticului financiar și organizarea evidenței contabile.

3. Continuați fraza: (9 puncte)

Ce reprezintă politica financiară pe termen lung

Evaluarea reprezintă

Autofinanțarea

4. Enumerați:

Direcțiile de manifestare a politicii financiare (4 puncte)

Problemele analizate în cadrul politicii de finanțare (6 puncte)

5. Explicați (6 puncte)

3 factori de influență asupra mărimii autofinanțării

Baremul de notare

Nota	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Puncte	5	6-8	9-14	15-17	18-20	21-23	24-29	30-33	34-37	38

Model de test de evaluare finală

1. Stabiliți dacă este adevărată sau falsă afirmația: (10 puncte)

Banca este constituită ca societate cu răspundere limitată.	
Funcția de depozit prevede efectuarea operațiunilor de atragere a resurselor financiare.	
Capitalul bancar este element bilanțier.	
profitul reprezintă principala sursă din care băncile își constituie fonduri de rezervă.	
Politica de finanțare pe termen mediu este determinată de decizia de investire.	
Creditul reprezintă angajamentul de a acorda bani ca împrumut.	
Politica de finanțare reprezintă ansamblul deciziilor referitoare la utilizarea capitalului.	
Opus deciziei de investire este decizia de dezinvestire.	
Alegerea modului de finanțare depinde de costul capitalului.	
Fondul rulment reprezintă diferența dintre activele circulante și datoriile calculate.	

2. Bifați secvențele corecte:

La elaborarea unei politici de investiții: (2 puncte)

se determină obiectivele pe termen lung ale întreprinderii;

nivelul tehnic de producție, prezența construcției în curs și a echipamentelor dezinstate;

- condiții de leasing (posibilitatea de a obține echipamente pe leasing);
- se aleg cele mai promițătoare și profitabile opțiuni pentru investiții de capital.

Depozitul este..... **(1 punct)**

- un produs bancar ce combină caracteristicile unui cont curent cu cele ale unui depozit;
- nemodificat într-o anumită perioadă de timp sau poate suferi modificări de la o zi la alta;
- forma de exprimare a relațiilor dintre bancă și client în vederea oferirii băncii comerciale de către cei din urmă a mijloacelor bănești în folosire temporară.

Operațiunile bancare accesorii: **(1 punct)**

- În cursul lor nu se asigură o prestare de servicii;
- Se realizează funcționarea băncii;

Banca nu este nici creditoare nici debitoare.

Trăsăturile creditului bancar sunt: **(2 puncte)**

- concurența;
- dobânda;
- tendințele ratei dobânzii și inflației;
- scadența.

Factorii care influențează elaborarea politicii de investiții: **(2 puncte)**

- se determină obiectivele pe termen lung ale întreprinderii;
- nivelul tehnic de producție, prezența construcției în curs și a echipamentelor dezinstate;

- condiții de leasing (posibilitatea de a obține echipamente pe leasing);
- se aleg cele mai promițătoare și profitabile opțiuni pentru investiții de capital;

Obiectul politicii financiare îl reprezintă: **(1 punct)**

- procesele, relațiile și operațiunile financiare intra-societate și inter-societate;
- sistemul economic și activitățile acestuia în legătură cu situația financiară și rezultatele;

- financiare a unei entități economice;
- creșterea competitivității și consolidarea poziției companiei pe piață.

Factori interni de influență asupra politicii financiare **(2 puncte)**

- situația macroeconomică;
- structura organizatorică a managementului;
- condițiile pieței;
- apartenența la industrie.

Politica agresivă **(2 puncte)**

- presupune adoptarea unor decizii manageriale;

- constă în deciziile care sunt luate de managerii organizației;
- are ca scop maximizarea rezultatelor activității economice;
- este de a minimiza riscurile.

3. Pentru fiecare definiție indicați noțiunea respectivă: (7 puncte)

Nr. d/o	Noțiunea	Conținut
1.	Obiectul politicii financiare îl reprezintă	are ca scop optimizarea relațiilor financiare și a proceselor care au loc în cadrul companiei.
2.	Politica de finanțare	oferă împrumuturi pe termen lung garantate de bunuri imobiliare.
3.	Resurse stabile	reprezintă valorile sau sumele încasate sau care urmează a fi încasate din dobânzile aferente creditelor acordate și altor investiții și din avantajele pe care banca a consimțit să le primească.
4.	Politica financiară internă a întreprinderii.	sistemul economic și activitățile acestuia în legătură cu situația financiară și rezultatele financiare.
5.	Băncile comerciale	reprezintă opțiunea întreprinderii de a-si acoperi nevoile de finanțare a proiectelor de investiții.
6.	Băncile ipotecare	au o existență de sine stătătoare pe piața financiară și a căror emisiune este legată de nevoia de protecție împotriva riscurilor.
7.	Veniturile bancare	asigură circulația fluxului de numerar a întreprinderilor.

4. Continuați fraza: (8 puncte)

Investițiile sunt
Decizia de investire reprezintă
Creditul este
Profitul băncii este

5. Problemă (6 puncte)

În baza datelor din tabel calculați indicatorii: rata profitului, rata utilizării activelor, raportul dintre veniturile din dobânzi și active generatoare de dobândă.

Indicatori	Perioada analizată	
	y	z
Active generatoare de dobândă, lei	4949524	5302579
Venituri totale, lei	820321	1128359
Active totale, lei	7188415	7486218
Profit net, lei	265635	292582
Venit aferent dobânzilor, lei	683623	796605
Venit aferent dobânzilor/Active generatoare de dobândă, %		
Rata profitului		
Rata utilizării activelor		

6. Problemă (4 puncte)

Să se analizeze dacă proiectul este avantajos conform criteriului VAN și IP. Valoarea inițială atinge valoare de 525000 lei, cu durata de funcționare 5 ani și care are cash-flow-urile anuale de 140000 lei. Rata de actualizare pentru aceasta investiție este de 10%.

7. Problemă (4 puncte)

Analiza echilibrului financiar al unei întreprinderi aflate în al doilea an de funcționare:

lei

Activ	N	N-1	Pasiv	N	N-1
Active	21957	1115	Capital propriu	30954	29742
Stocuri	33113	37528	Datorii financiare	33835	34904
Creanțe curente	24973	36735	Datorii curente calculate	17301	10843
Mijloace bănești	1960	41			
Alte active circulante	87	70			
Total activ	82090	75489	Total pasiv	82090	75489

Să se calculeze și să se interpreteze: fondul de rulment net și evoluția sa; trezoreria și evoluția sa.

8. Problemă (4 puncte)

În baza informației propuse de Banca Comercială, calculați costurile marginale de atragere a resurselor bancare:

1. Cheltuielile de atragere a resurselor atrase – 549 123,5 lei;
2. Cheltuielile operaționale – 3 285 907 lei;
3. Creditele – 751 708 869 lei;
4. Operațiunile de leasing – 783 421 128 lei;
5. Hârțiile de Valoare de Stat – 63 687 547 lei;
6. Hârțiile de valoare corporative – 174 176 156 lei.

Baremul de notare

Nota	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Puncte	7	8	9-15	16-21	22-28	29-35	36-40	41-47	48-54	55-56

Resurse informaționale

Obligatorii:

1. Legea privind activitatea băncilor: nr. 202 din 06.10.2017 În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2017, nr. 434-439, din 15.12.2017 pp. 22 – 42 (cu modificările și completările ulterioare).

2. Legea cu privire la BNM: nr. 548-XII din 21.07.1995. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 1996, nr. 1, din 01.01.1996 pp. 69 - 73 (cu modificările și completările ulterioare).
3. Legea privind redresarea și rezoluția băncilor: nr. 232 din 03.10.2016 În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2016, nr. 343-346, din 04.10.2016 pp. 105 - 109 (cu modificările și completările ulterioare).
4. Legea privind reglementarea valutară: nr.62-XVI din 21 martie 2008. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2008, nr. 127-130/496, din 18.07.2008 pp. 99 - 111 (cu modificările și completările ulterioare).
5. Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi: nr. 845 din 03.01.1992. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*: 1994, nr. 2 art. 33 din 28.02.1994 (cu modificările și completările ulterioare).
6. Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător: nr. 160 din 22.07.2011. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*: 2011, nr. 170-175 din 14.10.2011 (cu modificările și completările ulterioare).
7. Legea privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali: nr. 220 din 19.10.2007. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2007, nr. 184-187 din 30.11.2007 (cu modificările și completările ulterioare).
8. COBZARI, L., TARAN, I.; BAURCIULU, A. *Politici financiare ale întreprinderii*. Chișinău: ASEM, 2005, 170 p.
9. COCRIȘ, V., ANDRIEȘ, A. *Managementul riscurilor și al performanțelor bancare*, Iași: Ed. Wolters Kluwer, 2009, 142 p.
10. COMAN, F. *Activitatea bancară: profit și performanță*. București: Ed. Lumina Lex, 2000, 208 p.
11. COCIUG, V. *Management bancar*. Ch.: ASEM, 2008, 137 p.
12. COCIUG, V. *Gestiunea riscurilor bancare*. Ch.: ASEM, 2008, 137 p.
13. COCIUG, V., POSTOLACHE, V. Rolul instrumentelor politicii macroprudențiale în dezvoltarea sectorului bancar al Republicii Moldova. În: *Culegere de articole științifice ale Conferinței Științific Internațional „Competitivitate și Inovare în economia cunoașterii”*, Ediția a XXII-a, 25-26 septembrie 2020, Chișinău, pp. 584 – 592 (0,69 c. a.) e-ISBN 978-9975-75-985-4.

Suplimentare:

1. POSTOLACHE, V. Consolidation of the institutional environment to ensure the safe operation of commercial banks. In: *5 INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES AND*

INNOVATION CONGRESS, November 11-12.2022, Ankara, Turkey. pp. 480-485, (0,4 c. a.). ISBN: 978-625-8246-69-8.

2. POSTOLACHE, V. Foreign experience in implementing banking innovations and the possibility of adapting it to the practice of the Republic of Moldova. In: *Taras Shevchenko 7th International Congress on Social Sciences*, November 24-25, 2021, Ancara, Turkey, pp. 646-654 (0,52 c. a.). ISBN 978-625-8061-17-8.

3. POSTOLACHE, V., COCIUG, V. Macroprudential policy of the bank of Republic of Moldova in the context of pandemic crisis. In: *IV. International Conference on COVID-19 Studies*. April 17-19, 2021 İstanbul, Turkey, pp. 519-526 (0,57 c. a.). ISBN: 978-625-7720-35-9.

4. POSTOLACHE, V. Reingineria proceselor de business ca instrument pentru asigurarea securității economice a întreprinderii. În: *Conferința Științifică Internațională „Patrimoniul de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine”*, din 11-12 februarie 2021, AȘM, Chișinău, pp. 201-207, (0,5 c.a.). ISSN: 2558 – 894X.

5. POSTOLACHE, V. Rolul instrumentelor de finanțare a afacerii în dezvoltarea sustenabilă. În: *Materialele COLLOQUIA PROFESSORUM Tradiție și inovare în cercetarea științifică* din 11.10.2019, Bălți, Ediția a IX-a, pp. 218 – 223, (0,3 c. a.), ISBN 978-9975-50-243-6. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/219-224_9.pdf.

6. POSTOLACHE, V. Stabilitatea financiară a întreprinderii în contextul monitorizării sistemelor financiare. În: *Aspecte ale dezvoltării potențialului economico-managerial în contextul asigurării securității naționale* din 30.11 – 1.12.2018. Bălți, 2019, pp. 323 - 325, (0,31 c. a.), ISBN 978-606-13-4996-8.

7. POSTOLACHE, V. Abordarea teoretică a gestiunii riscului de reglementare în sistemul de control intern al băncii. În: *Paradigme moderne în dezvoltarea economiei naționale și mondiale*. Conferința științifică internațională din 02 – 03 noiembrie 2018. Chișinău, USM, pp. 137 – 142, (0,5 c. a.), ISBN 978-9975-142-57-1.

Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/135-141_2.pdf.